

KAUNISTO, MINNA: Koettu elämänlaatu ja valtimotautien riskitekijät työikäisillä naisilla

Syventävien opintojen kirjallinen työ, 32s.
Yleislääketiede
Maaliskuu 2018

Valtimotautien esiintyvyys on vähentynyt hitaammin naisilla kuin miehillä ja valtimotaudit ovat edelleen merkittävimpiä kuolleisuutta aiheuttavia sairauksia työikäisillä. Niiden ennaltaehkäisy ja riskitekijöiden hoito on tärkeä osa perusterveydenhuollon lääkärin työnkuva. Terveystieteiden tutkimuksessa tavoitellaan hoitotoimien kustannustehokkuutta ja vaikuttavuutta. Yksi keino mitata tätä on määrittää hoitojen vaikutusta koettuun elämänlaatuun. Valtimotautien riskitekijöiden vaikutusta elämänlaatuun on aiemmin selvitetty suomalaisessa väestössä miehillä. Tämän tutkimuksen tarkoituksena on selvittää koetun elämänlaadun ja valtimotautien riskitekijöiden yhteyttä työikäisillä naisilla. Yksittäisen riskitekijän yhteys huonompaan elämänlaatuun saattaisi toimia motivoivana tekijänä hoitotoimiin tarttumisessa niin terveydenhuollon ammattilaisille kuin potilaille itselleen.

Tämän tutkimuksen aineistona on vuosina 2014 ja 2015 tehdyn PORTAAT (Pori Aid Against Threats) -tutkimuksen aineisto, joka koostuu Porin kaupungin työntekijöistä. PORTAAT-tutkimus pyrki selvittämään valtimotautien klassisten ja psykososiaalisten riskitekijöiden esiintyvyyttä. Nyt tehdyssä tutkimuksessa hyödynnettiin PORTAAT-aineistoa tutkittujen naisten osalta (n=595). Tutkittavat täyttivät kyselylomakkeita, joissa kartoitettiin liikunta- ja ruokavaliotottumuksia, sairauslomien määrää, tupakointia, alkoholinkäyttöä sekä yleistä terveydentilaa. Elämänlaadun määrittämiseen käytettiin EQ-5D-mittaria. Lisäksi tutkittavilta mitattiin verenpaine, pituus, paino ja painoindeksi vastaanotolla sekä verikokeina verensokeri- ja rasva-aineenvaihdunnan indikaattoreita.

Koetulla elämänlaadulla todettiin tässä aineistossa olevan tilastollisesti merkitsevä yhteys ikään, plasman HDL- ja triglyseridipitoisuuteen, painoindeksiin, verenpaine- ja diabeteslääkitykseen, FINRISKI-laskurin kokonaisriskilukemaan, sairauslomien määrään, kipuoireisiin sekä koettuun huonoon unenlaatuun. Tulokset eivät ole yleistettävissä väestötasolle, mutta ne voivat toimia yleislääkärin työkaluna erityisesti ylipainoisten, kipuoireisten ja huonosta unenlaadusta kärsivien potilaiden hoitoon sitouttamisessa.

Avainsanat: terveystieteellinen elämänlaatu, valtimotaudit, ennaltaehkäisy, riskitekijä